

VERKKOPALVELU YLÄ-SAVON NUORILLE

Opinnäytetyö

Panu Savoranta

**Liiketalouden koulutusohjelma
Yrityksen tietojärjestelmät ja viestintä**

Hyväksytty ____ . ____ . ____ _____

Koulutusala: Yhteiskuntatieteiden, Liiketalouden ja Hallinnon ala	
Koulutusohjelma: Liiketalouden koulutusohjelma	Suuntautumisvaihtoehto: Yrityksen tietojärjestelmät ja viestintä
Työntekijä/tekijät: Panu Savoranta	
Työn nimi: Verkkopalvelu Ylä-Savon nuorille	
Päiväys: 16.4.2009	Sivumäärä/liitteet: 34/1
Ohjaaja/ohjaajat: Jani Kekäläinen	
Toimeksiantaja: Iisalmen kaupunki	
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää erityisesti Ylä-Savon alueen nuorten verkkopalveluiden käyttöön liittyviä tottumuksia ja kerättyjen tietojen perusteella toteuttaa kohdenuorille suunnattu verkkopalvelu. Verkkopalvelun suunnitteluprosessin aikana tutkaillaan jo olemassa olevia nuorille suunnattuja verkkopalveluja sekä käytetään apuvälineenä kohdenuorilta tutkimuskyselyllä kerättyjä ideoita. Valmis verkkopalvelu luovutetaan toimeksiantajan vapaaseen käyttöön muistitikulla.</p> <p>linetti:ksi nimetty verkkopalvelu on toteutettu ilmaiseen lähdekoodiin perustuvalla Joomla! – sisällönhallintaohjelmalla. linetti sisältää malliksi luotua tietoa ja sisältöä, mukaan lukien ajankohtaisia uutisia, paikallistapahtumia, gallupin, keskustelupalstan, aktiviteettiesittelyjä sekä yhteystietoja nuorisotyöntekijöille. Muistitikulla luovutettava linetti – verkkopalvelu on helposti toimeksiantajan muokattavissa myöhempää mahdollista käyttöönottoa varten.</p> <p>Tutkimuskysely järjestettiin Ylä-Savon nuorille vaikuttajaverstas – hankkeen Yötön yö – tapahtumassa. Tapahtumassa oli läsnä nuoria Kiuruvedeltä, Sonkajärveltä, Iisalimesta ja Vierepäältä. Nuorille jaetussa kyselylomakkeessa kartoitettiin nuorten nykyisin suosimia verkkopalvelu - ominaisuuksia, heidän toiveitaan verkkopalvelun ominaisuuksiksi sekä henkilökohtaisia tuntemuksia projektia kohtaan. Kyselyssä selvisi, että nuoret suosivat erityisesti muun muassa keskustelupalstojen käyttöä.</p>	
Avainsanat: Verkkopalvelu, Nuoriso, Tutkimuskysely, Ylä-Savo	
Luottamuksellisuus:	

Field of study: Social Sciences, Business and Administration	
Degree Programme: Degree Programme in Business Administration	Option: Company Information Systems and Communication
Author(s): Panu Savoranta	
Title of Thesis: Internet service for Upper-Savo youth	
Date: 16.4.2009	Pages/appendices: 34/1
Supervisor(s): Jani Kekäläinen	
Project/Partners: City of Iisalmi	
Abstract: <p>The purpose of this thesis was to gather information on what kind of webservices Upper-Savo region youth are fond of using. Supported by this information an internet service was produced aimed for those teenagers. Existing webservices for young people were used as reference during this production process. The results of the survey conducted for the teenagers were also used. The completed internet service will be handed out to the project partner for further use on an USB-memory drive.</p> <p>linetti internet service was produced with Joomla!, an open source based content management system. linetti contains model information and content including announcements, local events information, a survey, a forum, local activity information and contact information to youth advisors. linetti internet service can easily be modified for later use by the project partner after receiving it on an USB-memory drive.</p> <p>The survey for the Upper-Savo youth was carried out at an event called Nightless Night, which was part of Vaikuttajaverstas project. Teenagers from Kiuruvesi, Sonkajärvi, Iisalmi and Vieremä were present at the event. The survey sheet handed out to the target teenagers had a purpose of finding out what kind of web service properties teenagers favor at present and in future, but also their personal feeling towards this thesis project. The survey revealed that the teenagers are very fond of using services like the forum.</p>	
Keywords: Internet Service, Youth, Survey, Upper-Savo	
Confidentiality:	

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	5
2 NUORISOTIEDOTUS.....	6
2.1 Nuorten nettikäyttäytyminen	6
2.2 Internetin uhat ja mahdollisuudet.....	6
2.3 Valtakunnallinen nuorisoviestintä Internetissä	7
2.4 Alueellinen nuorisoviestintä Internetissä	8
3 VERKKOPALVELU	9
3.1 Verkkopalvelun suunnitteluprosessi	9
3.1.1 Verkkopalvelun ideointi	10
3.1.2 Verkkopalvelun vaatimusmäärittely.....	10
3.1.3 Käyttöliittymän suunnittelu.....	10
3.1.4 Sisällön ja ulkoasun suunnittelu	11
3.1.5 Sisällön luonti ja prototyyppien teko.....	11
3.1.6 Siirto tuotantoon.....	12
3.1.7 Ylläpito.....	12
3.2 Käytettävyys.....	13
4 SISÄLLÖNHALLINTA.....	14
4.1 Sisällönhallintajärjestelmä.....	14
4.2 Johdanto Joomla!:an	14
4.2.1 AMP-ympäristö	15
4.2.2 Joomla!:n käyttäminen	15
5 TARVEKARTOITUS	18
5.1 Laadullinen tutkimus.....	18

5.2 Haastattelu	18
5.3 Vastausten analysointi.....	19
6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	20
6.1 Työn lähtökohdat ja rajaukset	20
6.2 Työn tarkoitus, tehtävät ja tavoitteet	21
6.3 Kohderyhmät ja hyödynsaajat.....	21
6.4 Opinnäytetyön toteutus, käytetyt menetelmät ja keinot	22
6.5 Resurssien käyttö	26
6.6 Arviointisuunnitelma, mittarit.....	26
7 TULOKSET/TUOTOS	27
7.1 Haastattelujen tulokset.....	27
7.2 Verkkopalvelu	28
8 POHDINTA	30
9 LÄHTEET	32

LIITTEET

Liite 1 Tutkimuskysely Ylä-Savon nuorille

1 JOHDANTO

Suomessa ja yhdysvalloissa tapahtuneet traagiset koulusurmat ovat herättäneet voimakkaasti keskustelua nuorten Internet-käyttäytymisestä, ja siitä onko Internet todellisuudessa enemmän mahdollisuus vai uhka koko maailman nuorisolle. Oman näkemykseni mukaan Internet on mahdollisuus, jollaisena siinä on vielä runsaasti hyödyntämättä potentiaalia, etenkin nuorisotiedotuksen saralla.

Iisalmen kaupungin monipuolisissa verkkopalveluissa havaittiin nuorisotiedotukseen liittyvä puute - nuorille suunnattu paikallisiin tapahtumiin ja harrastusmahdollisuuksiin paneutuva ja niistä informoiva tiedotus – ja viestintäväline, joka olisi helposti lähestyttävissä nuorten näkökulmasta. Iisalmen kaupunki päätyi teettämään tällaisen tiedotus – ja viestintävälineen Savonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä siitä ollessa hyötyä yhtäläisesti sekä toimeksiantajalle että myös opinnäytetyön toteuttavalle opiskelijalle.

Tämän opinnäytetyöprosessin aikana pyrittiin käymään läpi modernin nuorisotiedotuksen tilaa nykysuomessa ja omalta osaltaan auttaa kehittämään sitä. Tämä tapahtui kartoittamalla jo olemassa olevia alueellisia ja valtakunnallisia nuorisotiedotuspalveluita ja niiden ominaispiirteitä, haastatteleamalla kohdenuoria, kartoittamalla heidän tarpeitaan ja lopuksi toteuttamalla kerättyjen tietojen perusteella Ylä-Savon nuorille oma verkkopalvelu.

Nuorten käyttöön tulevalla verkkopalvelulla on käytännössä kaksi eri käyttäjäryhmää, joiden tarpeet lopulta määrittävät verkkopalvelun toteutukseen käytettävän ohjelmiston: Kohderymänä olevia nuoria ajatellen oli tärkeää saada palvelusta helposti lähestyttävä ja käyttäjäystävällinen, kun taas sivustoa päivittävien nuorisotyöntekijöiden kannalta palvelun piti olla helposti muokattavissa ja päivitettävissä. Nämä vaatimukset huomioon ottaen valinta toteutuslustoiksi oli ilmainen ja avoimeen lähdekoodiin perustuva Joomla! sisällönhallintajärjestelmä.

2 NUORISOTIEDOTUS

2.1 Nuorten nettikäyttäytyminen

Nuorisotiedotus tarkoittaa nuorille suunnattua ammattitaitoista tietoa nuoriin liittyvissä asioissa. (Nuorisotiedotus 2007.) Keskimäärin 98 prosenttia suomalaisista nuorista käyttää internetiä. Pelastakaa Lapset Ry:n tekemän tutkimuksen mukaan 35 prosenttia nuorista viettää aikaansa verkossa viidestä kymmeneen tuntia viikossa. Noin 10 prosenttia nuorista käyttää internetiä yli 20 tuntia viikossa. Nuoret käyttävät internetiä eniten kotona, koulussa, ja kirjastoissa. Nuoret käyttävät internetiä muun muassa surf-faukseen, tiedonhakuun, sähköpostipalveluihin ja chatteihin. Pääasiallinen syy internetin käytölle nuorten keskuudessa on kuitenkin mahdollisuus helppoon, nopeaa ja halpaan yhteydenpitoon. (Viisaasti verkossa Tukioppilastoimikunnan koulutusmateriaali 2006.) Erityisen suosittu nuorten yhteydenpitoväline internetissä on suomalainen verkkopalvelu IRC-galleria. IRC-galleriassa on noin 180 000 rekisteröitynyttä 13–17 -vuotiaista nuorta. Noin 60 prosenttia koko suomen 13–17 -vuotiaista nuorista käyttää IRC-galleriaa päivittäin. (Mainostus IRC-galleriassa 2007.)

2.2 Internetin uhat ja mahdollisuudet

Kauhajoella 23.9.2008 tapahtuneen kouluammuskelun jälkeen Suomen poliisi käänsi huomionsa Internetiä kohtaan, ja ilmoitti heti seuraavana päivänä aloittavansa Internetin tehovalvonnan. Poliisi ilmoitti käyvänsä läpi kaikkea epäilyttävää Internet materiaalia, sen enempää tarkentamatta. Poliisi ilmoitti samalla miettivänsä uusia tapoja Internet sisällön rajoittamiseen. (Paatero: Poliisi tarkkailee nyt ihan kaikkea netissä. 2008.)

Muualla maailmassa lehdistö käsitteli jo aikaisempaa 7.11.2007 tapahtunutta Jokelan kouluammuskelua hyvin eriävin mielipitein, ottaen lähes toistuvasti esille Internetin joko uhkana tai mahdollisuutena nuorisolle. Joissakin päin maailmaa käytettiin Jokelan koulusurmia esimerkkinä siitä, miten vaaralliset ja syrjäytyneet ihmiset pääsevät jakamaan suunnitelmiaan Internetissä. Täysin vastakkaisten mielipiteiden mukaan Internet on ymmärretty väärin, ja se että surmaajat kertovat aikeistaan Internetissä, auttaa muuta maailmaa ymmärtämään taustat näiden hirmutekojen takana. (Jokelan koulusurmat herättivät suurta huomiota maailman mediassa. 2007.)

2.3 Valtakunnallinen nuorisoviestintä Internetissä

Internetistä löytyy monia nuorisotiedotusta varten perustettuja verkkopalveluja. Esimerkkinä tällaisista toimii Etelä-Savon nuorisotiedotus POINT. Point.fi – Internet-sivusto tiedottaa pääasiassa Etelä-Savon alueella asuvia nuoria muun muassa harrastusmahdollisuuksista, nuorisotapahtumista, kasvamiseen ja aikuistumiseen liittyvistä ongelmista sekä tarjoaa yhteystietoja lisätietoa tarvitseville. POINT on lähtenyt alun perin liikkeelle Mikkelin kaupungin projektina, mutta myöhemmin siihen ovat liittyneet mukaan myös muut Etelä-Savon lähikunnat. (Nuorisotiedotuspisteet Suomessa. 2008.)

Toinen esimerkki nuorisotiedotuksesta Internetissä on Nettinappi. Nettinappi tarjoaa nuorille tietoa muun muassa opiskelusta, raha-asioista, asumisesta, terveydestä ja parisuhteista. Nettinappi on Oulun kaupungin nuorisopuolen ylläpitämä nuorisotiedotuspalvelu, mutta tarjoaa kumminkin monipuolista tietoa nuorille ympäri Suomea. (Nettinappi. 2008.)

2.4 Alueellinen nuorisoviestintä Internetissä

Ylä-Savossa on tällä hetkellä vain kaksi nuorille tarkoitettua verkkopalvelua: Ensimmäinen näistä on kirjoitushetkellä vielä keskeneräinen Kyläportti-hankkeeseen liittyvä nuorten keskustelufoorumi. (Ylä-Savon kyläportti 2007.) Kirjoitushetkellä 5.5.2007 kyseistä keskustelufoorumiä ei ole otettu käyttöön, mutta sivulta löytyy valikoidusti tietoa nuorten tapahtumista Ylä-Savossa. Toinen Ylä-Savon nuorille alun perin tarkoitettu verkkopalvelu on Sonkajärven kunnan alla toimivan Rutakonraitti -sivuston Sonkanetti -keskustelufoorumi. (Sonkanetti 2007.) Kyseinen keskustelufoorumi on tarkoitettu pääasiassa nuorille, mutta sittemmin siitä on tullut kaikenikäisten Sonkajärveläisten käyttämä palvelu. Alueellisia päätoimijoita nuorisotyössä ovat muun muassa Iisalmen kaupungin nuorisotyön vastaava nuoriso-ohjaaja ja Nuori osallinen – hankkeen koordinaattori. Muista alueellisia toimijoita nuorisotyössä ovat Vieremän kunnan vapaa-ajan ohjaaja, Sonkajärven kunnan nuoriso-ohjaajat ja Kiuruveden kaupungin nuorisosihteeri.

3 VERKKOPALVELU

Internet on tietokoneista, tiedonsiirtoyhteisistä ja näiden välisistä sovelluksista koostuva maailmanlaajuinen verkko. Verkkopalvelulla tarkoitetaan internetin kautta esimerkiksi www-selaimella saavutettavaa palvelua tai palveluiden kokonaisuutta. Verkkopalvelu-käsitteen yhteydessä käyttäjällä tarkoitetaan ihmishenkilöä joka hyötyy tavalla tai toisella kyseisen palvelun olemassaolosta. (Parkkinen 2002, 17.) Termillä ”käyttäjär ryhmä” tarkoitetaan käytökseltään, tiedoiltaan ja tarvetasoltaan samankaltaisia käyttäjiä. (Parkkinen 2002, 18.) Verkkopalvelulla tarkoitetaan myös sitä kokonaisuutta, joka on tarkoitettu jonkin käyttäjä- tai asiakasryhmän tarpeen tai päämäärän saavuttamiseen. (Parkkinen 2002, 18–19.) Verkkopalvelu koostuu pääasiassa tekstimuotoisesta sisällöstä yhdistäen siihen samalla esimerkiksi kuvia. (Metsämäki 2000, 33.)

3.1 Verkkopalvelun suunnitteluprosessi

Tyypilliset verkkopalvelun suunnittelun vaiheet ovat: (Metsämäki 2000, 9.)

- Verkkopalvelun ideointi
- Verkkopalvelun vaatimusmäärittely
- Käyttöliittymän suunnittelu
- Sisällön ja ulkoasun suunnittelu
- Sisällön luonti ja prototyyppien teko
- Siirto tuotantoon
- Ylläpito.

3.1.1 Verkkopalvelun ideointi

Menestyäkseen verkkopalvelun on tarjottava käyttäjille kiinnostavia palveluita, ja pidettävä käyttäjien mielenkiintoa yllä. Alkuideointiin liittyy vahvana osana toteutuspuitteiden ja tarpeiden kartoittaminen. Kartoitus tapahtuu muun muassa haastattelemalla kohderyhmää, eli näin ollen kyseisen verkkopalvelun tulevia käyttäjiä. Kohderyhmän tarpeiden ja toiveiden ymmärtäminen on luonnollisesti hyvin olennainen osa koko verkkopalvelun onnistumista. (Metsämäki 2000, 19.) Tässä opinnäytetyössä käytettävät tutkimusmenetelmät esitellään luvussa 5.

3.1.2 Verkkopalvelun vaatimusmäärittely

Verkkopalvelua perustettaessa ja ylläpidettäessä on suunniteltava ja päätettävä tavoitteita, niin taloudellisia kuin myös laadullisia ja kehitystavoitteita. Verkkopalvelun tavoitteita määritellessä verrataan omia tavoitteita palvelua käyttävien kohderyhmien tavoitteisiin – kaikkien osapuolten tavoitteiden tulisi olla yhdenmukaisia. Myös käyttöliittymän suunnittelulle tulisi asettaa käytettävyyteen, mutta myös visuaaliseen ilmeeseen liittyviä tavoitteita. Verkkopalvelun ulkoasun tavoitteena tulisi olla yleisilmeeltään enemmän neutraali kuin hyökkäävä. (Metsämäki 2000, 49.)

3.1.3 Käyttöliittymän suunnittelu

Käyttöliittymän suunnittelun laatu määrää sen, kuinka tehokkaasti tai kömpelösti käyttäjä pystyy verkkopalvelua käyttämään. Tästä syystä käyttöliittymän suunnitteleminen on hyvin tärkeä osa suunnitteluprosessia toimivuuden ja käytettävyyden kannalta. Käyttöliittymän tulisi olla selkeä niin ulkoasultaan kuin myös loogisesti. (Metsämäki 2000, 77.) Selkeyden ja luettavuuden vuoksi esimerkiksi erilaisten tekstikokojen käyttäminen tulisi rajoittaa maksimissaan kolmeen. Sivustolla eksymisen välttämiseksi käyttäjälle ei saisi antaa liikaa painikkeita ja toimintoja käytettäväksi kerralla. Jos toimintoja on paljon, tulisi ne jaotella aiheittain loogisiin ryhmiin. Otettaessa huomioon muun muassa edellä mainitut osatekijät, saadaan verkkopalvelun navigoinnista johdonmukaista. (Metsämäki 2000, 82.)

3.1.4 Sisällön ja ulkoasun suunnittelu

Tässä vaiheessa verkkopalvelun luomisprosessia on tarkoitus suunnitella alustavasti selattavaa sisältöä verkkopalvelua varten. Verkkopalvelun sisällön keruu on laaja prosessi, josta lopulliseen tuotokseen päätyy usein vain pieni osa kerätystä materiaalista. Myös verkkopalvelun toiminnallisuuden ja käyttöliittymän testaaminen on suunniteltava tässä vaiheessa projektia. Sisältö pyritään suunnittelemaan tässä vaiheessa projektia mahdollisimman tarkasti valmiiksi – Projektin myöhemmissä vaiheissa isojen virheiden havaitseminen ja korjaaminen on huomattavasti työläämpää, kuin suunnitteluvaiheessa. (Metsämäki 2000, 95–96.)

3.1.5 Sisällön luonti ja prototyyppien teko

Tässä vaiheessa projektia ensimmäinen vaihe on valita käytettävät työkalut ja ohjelmat, joilla verkkopalvelua ryhdytään käytännössä toteuttamaan. Tarpeen vaatiessa tällaisia toteutukseen käytettäviä ohjelmia ja työkaluja saattaa joutua tässä yhteydessä opettelemaan ennen varsinaisen toteutuksen aloittamista. Lopullisen sisällön luonnin yhteydessä kiinnitetään huomiota tekstisisältöön sekä myös multimediasisältöön, eli esimerkiksi kuviin ja videoihin. (Metsämäki 2000, 173.) Prototyypillä tarkoitetaan testiversiota, joka muistuttaa ulkoasultaan ja sisällöltään valmista tuotosta, mutta on vielä keskeneräinen ja tarkoitettu korjailtavaksi näytekappaleeksi. (Metsämäki 2000, 179.) Sisällön toteutusvaiheen aikana tehdään verkkopalvelusta tällainen prototyyppi, johon on lisätty muutama kappale mallisivuja, sisältöä mallisivuille sekä näiden välinen toimiva kokonaisuus. (Metsämäki 2000, 173.)

3.1.6 Siirto tuotantoon

Verkkopalvelun prototyyppi jalostetaan ja korjataan kelvolliseksi malliksi ennen tätä vaihetta. Siirryttäessä eteenpäin prototyyppivaiheesta seuraa verkkopalvelun siirtäminen tuotantoon. Tämä on siis projektin viimeistelyyn tarkoitettu vaihe. Lopullisen version toteutukseen ja viimeistelyyn liittyy olennaisena osana sekä sisällön että toiminnallisuuden varmistaminen; Sisältö oikoluetaan ja itse palvelulle suoritetaan ohjelma- ja käytettävyydestaus. Tässä vaiheessa verkkopalvelu viimeistellään verkkokelpoiseksi. Pienemmän kokoluokan tuotannoissa samat henkilöt osallistuvat koko projektin elinkaareen alkusuunnittelusta tuotantoon siirtymiseen asti. (Metsämäki 2000, 189.)

3.1.7 Ylläpito

Tässä vaiheessa verkkopalvelun suunnittelua vastuu siirtyy ylläpitäjille, jotka varmistavat palvelun jatkuvan toimivuuden. Ylläpito vastaa myös verkkopalvelun tietojen ajan-kohtaisuudesta, jonka takia ylläpidon olemassaolo onkin välttämätöntä verkkopalvelun toimivuuden kannalta. Ylläpidon apuna jatkuvasti muotoaan muuttavissa tehtävissä ovat verkkopalvelun suunnittelijoiden luoma dokumentaatio sekä itse suunnittelijat, jotka voivat tarvittaessa auttaa muutoksien ja lisäyksien teossa verkkopalveluun. (Metsämäki 2000, 195.)

3.2 Käytettävyys

Verkkopalvelun käyttöliittymän tulee olla selkeä sekä visuaalisesti että myös loogisesti. Toimiva käyttöliittymäkokonaisuus syntyy, kun siinä osataan ennakoida ihmiskäyttäjän luontainen havainnointikyky ja yhdistää se graafiseen suunnitteluun. (Metsämäki 2000, 77.) Graafisella suunnittelulla tarkoitetaan tässä yhteydessä verkkopalvelun käyttäjille näkyvän kuvapinnan, eli ulkoasun hahmottelua ja suunnittelua toimivaksi, selkeäksi ja opastavaksi kokonaisuudeksi. (Metsämäki 2000, 105.) Hyvän graafisen suunnittelun perusohjeisiin kuuluu, että esimerkiksi värejä ja niiden määrää tulee käyttää rajoitetusti ja hillitysti helpon erottavuuden varmistamiseksi. Värejä ei ole näin ollen tarkoitettu ensisijaiseksi viestinnän välineeksi; ainoastaan korostamaan muuta sisältöä ja sen teemaa. (Metsämäki 2000, 116.)

Käytettävyydellä tarkoitetaan minkä tahansa laitteen tai ohjelmiston käyttöönottokynnystä ja käytön helppoutta. (Nielsen 2000, Parkkisen mukaan 2002, 28.) ”Käytettävyys riippuu aina kontekstista – eli siitä, kuka on käyttäjä, mitä hän on tekemässä, millaisilla välineillä, mitä hän tietää ennestään, millainen valaistus on.” (International Organisation for Standards 1998, Parkkisen mukaan 2002, 31.) Käytettävyys voidaan jakaa viiteen eri tekijään; kuinka helppo sovellus on oppia, kuinka tehokasta sitä on käyttää jatkossa, kuinka helppoa sen toimintojen muistaminen on, kuinka hankalaa siinä eksyminen on ja kuinka miellyttävää sen käyttö on ylipäätensä. (Nielsen 2000, Parkkisen mukaan 2002, 28.)

4 SISÄLLÖNHALLINTA

4.1 Sisällönhallintajärjestelmä

Sisällönhallintajärjestelmä (Content Management System, CMS) tarkoittaa järjestelmää, jolla hallitaan web-sivuston sisältöä. Sisällönhallintajärjestelmä mahdollistaa sisällön perustoimintojen hallinnoimisen ilman tarvittavaa tietämystä esimerkiksi HTML-kielestä. (Svarre 2006.) Sisällönhallintajärjestelmiä on saatavilla sekä avoimeen lähdekoodiin perustuvina että myös kaupallisina ohjelmina. Avoimeen lähdekoodiin perustuvat sisällönhallintajärjestelmät ovat ilmaisia, vapaasti muuteltavissa olevia ohjelmia, kun taas kaupalliset ohjelmat ovat enemmän tai vähemmän maksullisia. Avoimeen lähdekoodiin perustuvien sisällönhallintajärjestelmien etuna kaupallisiin nähden ovat muun muassa edullisuus ja laaja yhteisötuki. Kaupallisten järjestelmien etuna on muun muassa takuu, jota avoimen lähdekoodin järjestelmillä ei luonnollisesti ole. (Krüger 2004.)

4.2 Johdanto Joomla!:an

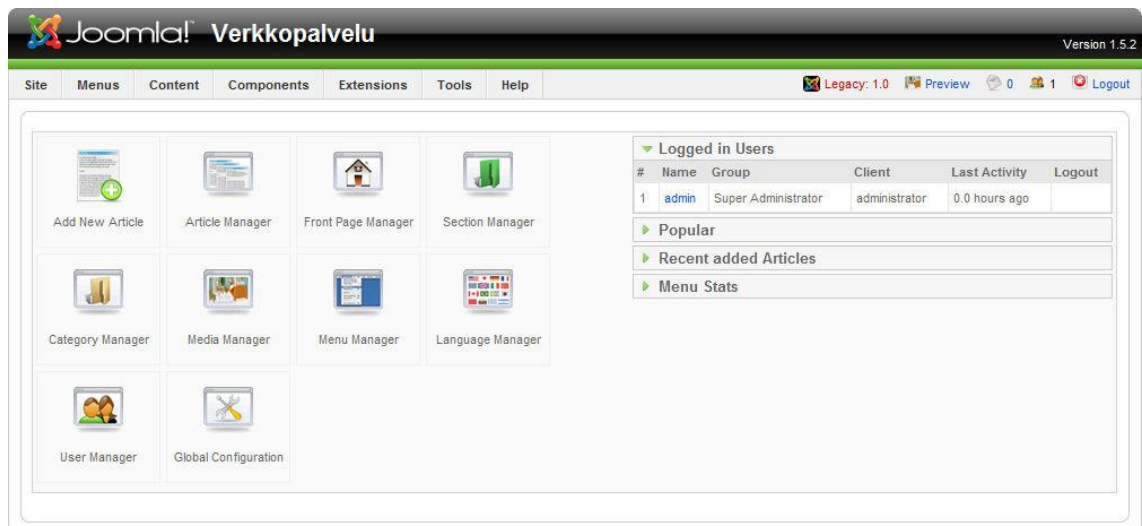
Vuonna 2001 australialainen yritys Miro kehitti Mambo -nimisen sisällönhallintajärjestelmän. Vuonna 2002 Miro jakoi Mambon kaupalliseksi Mambo CMS:ksi ja kaikille avoimeksi ja ilmaiseksi Mambo Open Source:ksi. Kaupallisen version etuna oli virallinen tuotetuki ja yrityskäyttöä silmälläpitäen paranneltu tietoturva. Mambo Open Source:n, eli avoimeen lähdekoodiin perustuvan Mambon etuna kaupalliseen versioon nähden oli kokonainen yhteisö käyttäjiä ja kehittäjiä lisäämässä uusia ominaisuuksia auttaen samalla koko ilmaista sisällönhallintajärjestelmää kasvamaan. Vuonna 2005 Mambon oikeudet omistava Miro irtisanoi alkuperäisen Mambon Open Source – versioon keskittyneen kehitysryhmän. Kehitysryhmä jatkoi Mambon Open Source – version muuntelua, mutta joutui keksimään luomukselleen uuden nimen: Avoimeen lähdekoodin perustuvan sisällönhallintajärjestelmän uudeksi nimeksi valittiin ”Joomla!”. (Graf 2008, 11.)

4.2.1 AMP-ympäristö

AMP-alustalla tarkoitetaan sovelluspakettia, joka sisältää kaikki tarvittavat tiedostot WWW-sivustojen pyörittämiseen. Tähän sovelluspakettiin sisältyy Apache, MySQL sekä PHP. (Frantzell 2004.) Apache on ilmainen ja maailman käytetyin WWW-palvelinohjelma. MySQL on ilmainen relaatiotietokanta. (Heinisuo 2003, 11.) PHP eli Hypertext Preprocessor on WWW-palvelimella suoritettava ohjelmointikieli. (Heinisuo 2003, 16.) Yksi esimerkki AMP-alustoista on nimeltään XAMPP. XAMPP on kehitetty toimimaan erityisesti sekä Linux- että Windows pohjaisilla käyttöjärjestelmillä. (Frantzell 2004.)

4.2.2 Joomla!-n käyttäminen

Joomla! – sisällönhallintaohjelman käyttöidea perustuu kaksiosaiseen rakenteeseen; *Front-end* eli *julkinen liittymä* on käyttäjille näkyvä julkinen osa Joomla!-lla luotua verkkopalvelua, kun taas *Back-end* eli *ylläpitoliittymä* (kuvio 1) on ainoastaan ylläpitäjien käyttöön tarkoitettu ohjauskäyttöliittymä. (Joomla! sanasto 2008.) Ylläpitäjän ja samalla verkkopalvelun luojaan näkökulmasta tarkasteltuna tämä tarkoittaa yksinkertaisimmillaan sitä, että ensin tarvittavilla käyttöoikeuksilla varustettu henkilö luo sisältöä sivustolle ylläpitoliittymässä ja tämän jälkeen määrittää, pääseekö peruskäyttäjä näkemään kyseenomaista sisältöä julkisessa liittymässä. (Graf 2008, 13.)

KUVIO 1. Joomla! – sisällönhallintaohjelman ohjauskäyttöliittymä

Sisällön tuottaminen Joomla!:n ylläpitoliittymässä itsessään on jaettu hierarkkisesti kolmeen tasoon; *Section* eli *Pääryhmä*, *Category* eli *Ryhmä* sekä *Article* eli *Artikkeli*. (Joomla! sanasto, 2008.) Artikkeli on sisältökappale, esimerkiksi yksittäinen tekstiartikkeli kuvineen sivulla. Ryhmä määrittää nimensä mukaisesti, mihin kategoriaan mikäkin artikkeli kuuluu esimerkiksi aiheen perusteella. Pääryhmä on puolestaan kokoelman alle määritettyjä ryhmiä. (Graf 2008, 125, 129.) Hallinnointipaneelistä löytyvät *Section Manager*, *Category Manager* sekä *Article Manager* – toiminnot liittyvät kaikki kyseenomaisen hierarkian rakentamiseen ja hallinnoimiseen. (Graf 2008, 126, 140, 144.)

Jos sisältöön halutaan lisätä esimerkiksi kuvia, tulee ne lisätä ensin sivuston mediakirjastoon käyttäen *Media Manager* – toimintoa. Kun jokin tietty mediatiedosto on kerran ladattu Media Managerilla sivustolle, on se nopea poimia mediakirjastosta milloin tahansa sisällön sekaan käytettäväksi. (Graf 2008, 86–87, 137–138.)

Menu Manager – toiminnolla luodaan ja hallinnoidaan julkisivulla nähtäviä valikoita. Valikoihin luotavat painikkeet toimivat navigaatiovälineenä, eli keinona siirtyä halutulta sivulta toiselle. Menu Manager – osioista valitaan suoraan, mille sivulle mikäkin valikon painike johtaa. (Graf 2008, 106–110.)

Etusivulla tarkoitetaan sivustolle siirryttäessä näkyvää aloitussivua. *Front Page Manager* – toiminnolla hallinnoidaan nimensä mukaisesti Joomla! – sivuston etusivua, ja melkein kaikkea sillä näkyvää sisältöä. Minkä tahansa Joomla! – sivustolle luodun artikkelin voi asettaa näkymään suoraan etusivulla, jonka jälkeen sen käytöstä ja näkyvyyttä hallinnoidaan *Front Page Manager* – osiossa. (Graf 2008, 145–146.)

5 TARVEKARTOITUS

5.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus tarkoittaa yksinkertaistetusti tutkimusta, jossa käsitellään esimerkiksi aineistoa ja analyysiä tekstimuodossa. Tilastollisessa tai kvantitatiivisessa tutkimuksessa taas käsitellään enemmänkin numeraalista tietoa ja tuloksia. (Eskola & Suoranta 1999, 13.) "Laadullisella aineistolla tarkoitetaan pelkistetyimmillään aineistoa, joka on ilmiasultaan tekstiä. Teksti voi olla syntynyt tutkijasta riippuen tai riippumatta. Esimerkkejä edellisestä ovat erimuotoiset haastattelut ja havainnoinnit, jälkimmäisistä henkilökohtaiset päiväkirjat, omaelämäkerrat ja kirjeet sekä muuta tarkoitusta varten tuotettu kirjallinen ja kuvallinen aineisto tai äänimateriaali." (Eskola & Suoranta 1999, 15.) Laadullisen tutkimuksen eri vaiheita ovat aineiston keruu, analyysi ja raportointi. Näiden lisäksi tutkimusprosessiin kuuluu tulkintavaihe, joka jakaantuu koko tutkimuksen ajalle. (Eskola & Suoranta 1999, 16.)

5.2 Haastattelu

Puolistrukturoitu haastattelu on yksilöhaastattelu, jossa haastateltava suorittaa haastattelun täyttämällä kyselylomakkeen. Tässä haastattelumuodossa kyselylomake ei sisällä valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan haastateltava vastaa kysymyksiin omin sanoin. Kysymykset ja niiden järjestys ovat kaikille haastateltaville tismalleen samat. Puolistrukturoitu haastattelu eroaa strukturoidusta siinä, että viimeksi mainitussa haastateltava valitsee vastauksensa valmiista vaihtoehdoista. (Eskola & Suoranta 1999, 87.) Yksilöhaastattelua voidaan tehostaa ryhmähaastattelulla, joka saattaa herättää uusia ajatuksia haastateltavissa. Ryhmähaastattelussa on samanaikaisesti paikalla useita haastateltavia ryhmäkeskustelun aikaansaamiseksi tutkijan valitsemasta aiheesta. Haastateltavat saattavat ryhmässä antaa palautetta yksilöhaastattelusta ja samalla keksiä uusia ajatuksia tutkijan hyödyksi. (Eskola & Suoranta 1999, 95–96.)

5.3 Vastausten analysointi

Laadullisella tutkimuksella kerätty aineisto on käsittelemättömänä hajanaista ja omalta osaltaan jopa epäselvää. Tästä syystä aineistolle suoritetaan analyysi, jolla pyritään nostamaan esiin olennaiset ja toistuvat asiat kadottamatta silti mitään kerättyä tietoa. Aineiston analysointi luo näin ollen selkeyttä ja kasvattaa informaation arvoa. (Eskola & Suoranta 1999, 138.)

Useimmiten aineistoa lähestytään aluksi tematisoimalla, eli nostamalla esiin aineistossa esiintyviä teemoja. Tässä vaiheessa analysointia pyritään erottelemaan tekstimassasta tutkimuksen kannalta olennaiset aihealueet. (Eskola & Suoranta 1999, 175–176.) Laadullista aineistoa analysoidaan tämän jälkeen määrällisesti; Kvantifioinnilla tarkoitetaan laadullisen aineiston analysointia erittelemällä tarkkoina lukuina aineistosta esiin nousevia asioita ja teemoja. (Eskola & Suoranta 1999, 165–166.)

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

6.1 Työn lähtökohdat ja rajaukset

Opinnäytetyö on toteutettu toimeksiantona Iisalmen kaupungille, Iisalmen kaupungin nuorisotyön vastaaville ja Iisalmen kaupungin markkinointipuolen Eija Pajulle. Alkuperäinen toimeksianto oli suunnitella ja toteuttaa Ylä-Savon nuorille verkkopalvelu, joka siirrettäisiin lopulta Iisalmen kaupungin verkkosivujen rinnalle toimivaksi kokonaisuudeksi. Iisalmen kaupungin markkinointiosasto oli havainnut, että Ylä-Savon nuorille ei ollut saatavilla juuri minkäänlaista verkkosisältöä. Tällä opinnäytetyöllä pyrittiin hakemaan paikkausta verkkosisällön vähyyteen.

Lähtökohtana oli se, että opinnäytetyönä toteutettava verkkopalvelu sisältäisi enemmän nuoria kiinnostavaa ja nuorekkaammin esitettyä tietoa, kuin Iisalmen kaupungin omien verkkosivujen nuoriso-osio. Ylä-Savon nuorille suunnatun verkkopalvelun haluttiin olevan aktiivinen ja sisällöltään usein päivittyvä, jonka ansioista nuoret saisi palaamaan sivustolle kerta toisensa jälkeen. Ylä-Savon nuorille suunnattu verkkopalvelu oli tarkoitus opinnäytetyöprosessin lopuksi siirtää Iisalmen kaupungin palvelimelle ja ottaa koe-käyttöön. Myöhemmin toimeksiantaja kumminkin ilmoitti, ettei verkkopalvelua ollutkaan tarkoitus ottaa suoraan käyttöön; Se ei kuulunut kyseisellä hetkellä Iisalmen kaupungin markkinointisuunnitelmiin. Uusi lähtökohta oli tämän jälkeen, että opinnäytetyö päättyi, kun verkkopalvelun mallikappale oli luovutettu toimeksiantajalle muistitikulla.

Jottei opinnäytetyöprosessin mittakaava kasvaisi tavoittamattoman suureksi, oli opinnäytetyöajasta rajattava pois verkkopalvelun käyttöönoton jälkeinen ylläpito; Verkkopalvelun ylläpito on koko verkkopalvelun eliniän kestävä jatkuva prosessi. Myös verkkopalveluun lisätyn keskustelupalstan valvonta oli rajattava pois samasta syystä.

6.2 Työn tarkoitus, tehtävät ja tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena oli toteuttaa verkkopalvelu Ylä-Savon nuorille. Verkkopalvelu toteutettiin tarkoituksenaan toimia muun muassa ilmoitustauluna ja tapahtumakalenterina kertoen kohdenuorille jatkuvasti kaikista heitä koskevista tapahtumista Ylä-Savossa. Verkkopalvelu tarkoitettiin myös toimivaksi yleissivistävänä valistusvälineenä, käsitellen nuorille ajankohtaisia ja nuoria kiinnostavia aiheita nuorten näkökulmasta. Verkkopalvelussa esitellyt Ylä-Savon alueen aktiviteetit saivat kohdenuoret jäämään Iisalmen alueelle jatkamaan opiskelua tai siirtymään työelämään.

Verkkopalvelu toteutettiin myös olemaan ulkoasultaan, niin väreiltään, asettelultaan kuin myös käytettävyydeltään nuoriin vetoava. Verkkopalvelulla haluttiin olevan myös jokin ”koukku”, joka saisi nuoret tulemaan takaisin sivustolle viikoittain. Tällaisena koukkuna verkkopalvelussa tarkoitettiin olemaan viikoittain vaihtuva esittely jostakin Iisalmissa toimivasta ajanviettomahdollisuudesta tai muusta viihteellisestä aiheesta, esim. paikallisesta bändistä, urheiluseurasta tai nuoria kohderyhmänään pitävästä yrityksestä. Tämän tarkoituksena oli saada nuoret palaamaan sivuille yhä uudelleen ja siinä sivussa tutustumaan muuhunkin sivujen tarjontaan. Verkkopalveluun tuli myös keskustelupalsta, jonne nuoret saivat käydä kirjoittamassa mielipiteitään ajankohtaisista aiheista.

6.3 Kohderyhmät ja hyödynsaajat

Kohderymänä olivat erityisesti Ylä-Savon alueen nuoret viidestätoista ikävuodesta ylöspäin. Yksi kohderyhmä oli myös nuoret jotka ovat juuri valmistumassa joko yläasteelta tai toisen asteen koulusta ja miettivät asumis- ja jatko-opiskelumahdollisuuksiaan. Iisalmen kaupungin nuorisotyöntekijät olivat hyödynsaajia; He saivat käyttöönsä uuden viestimisvälineen nuorille.

6.4 Opinnäytetyön toteutus, käytetyt menetelmät ja keinot

Opinnäytetyötä lähdettiin toteuttamaan luvussa 3 esiteltyjen vaiheiden mukaisesti. Opinnäytetyö sai alkunsa Iisalmen kaupungin markkinointiosaston ehdottama Savonia-ammattikorkeakoululle opinnäytetyöaiheeksi Ylä-Savon nuorille suunnattua verkkopalvelua. Kiinnostuin aiheesta ja otin sen vastaan, koska halusin päästä toteuttamaan mielestäni sopivan erilaisena pitämäni projektin. Toimeksiantajana toimineen Eija Pajulan kanssa pidetyn ensimmäisen pikapalaverin jälkeen minulla oli jonkinlainen käsitys siitä mitä Iisalmen kaupunki tarkalleen ottaen halusi minun tekevän. Seuraavaksi pitikin siis kartoittaa opinnäytetyön toteutukseen käytettävät keinot ja verkkopalvelulle haluttu sisältö.

Näitä tietoja varten saman pöydän ääreen kerättiin useampia eri tahoja Iisalmen kaupungin vastuuhenkilöistä. Palaverissa paikalla oli henkilöitä Iisalmen kaupungin mikrotukiosastolta kertomassa omia kokemuksiaan verkkopalveluista sekä näiden mahdollisista teknisistä rajoituksista. Koska kohderyhmänä oli nuoriso, olivat Iisalmen kaupungin nuorisotyön edustajat myös paikalla esittämässä toiveita verkkopalvelun sisällöstä, mutta myös valistamassa tulevan verkkopalvelun sisältöön liittyvistä eettisistä ja moraalisisista suosituksista ja rajoituksista. Tavoitteeksi opinnäytetyölle asetettiin tässä vaiheessa se, että Ylä-Savon nuorille suunnattu verkkopalvelu liitettäisiin ainakin jossakin muodossa osaksi Iisalmen kaupungin verkkosivuja. Palaverin tuloksena syntyivät myös ensimmäiset ehdotukset verkkopalvelun sisällöksi; Tapahtumakalenteri, joka pitäisi nuoret ajan tasalla paikallisista nuorisotapahtumista, sekä viikoittain vaihtuva esittely jostakin paikallisesta harrastemahdollisuudesta.

Ennen tarkemman toteutustavan ja työkalujen valintaa oli suunniteltava tarkasti, millaista tietoa tuleva verkkopalvelu sisältäisi. Ideoita sisällön suunnittelua varten kerättiin pääasiassa kahdella menetelmällä; Kartoittamalla tällä hetkellä toimivat nuorille suunnatut verkkopalvelut ja käyttämällä niiden tarjoamaa tietoa malliesimerkkinä, sekä keräämällä ideoita ja tietoa itse pääkohderyhmältä, eli nuorilta. Jo olemassa olevien nuorille suunnattujen verkkopalveluiden ja portaalien kartoittaminen, tutkiminen ja tiedostaminen olivat tärkeitä lähtökohtia oman opinnäytetyön sisällön suunnittelulle.

Nuorille suunnattuja verkkopalveluita tutkittiin sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla. Suomalaisia nuorille suunnattuja sivustoja ja verkkopalveluja on nykypäivänä erittäin paljon, joskin laatu ja tiedon määrä näiden kesken vaihtelee huomattavasti. Suuren tarjonnan vuoksi oli otettava muutamia valittuja paloja esimerkeiksi, ja tässä valinnassa auttoivat Iisalmen kaupungin nuorisovastaavat ehdotuksineen. Valtakunnalliselta tasolta löytyi varsin isoilla resursseilla toteutettuja verkkopalveluita nuorille. Jotkut näistä olivat jonkin isomman kaupungin nuorisotyön toteuttamia, kun taas toiset olivat pienempien paikkakuntien yhteistyön tuloksia. Tutkimalla näitä sivustoja ja havainnoimalla niiden yhteisiä tekijöitä, saatiin varsin hyviä ideoita tämän opinnäytetyön sisällöksi. Alueellisen tason tutkiskelu paljasti sen, että Ylä-Savosta ei löytynyt ollenkaan paikallisille kohdenuorille tarkoitettuja verkkopalveluita.

Tässä vaiheessa opinnäytetyön toteutusta alkoi hahmottua nuorisolle suunnattujen verkkopalvelujen nykytila, nyt oli kerättävä vielä tietoa ja toiveita itse kohderyhmältä, eli nuorisolta. Tiedonkeruu itse nuorilta oli suunniteltava hyvin ennen toteutusta; Mitä kysytään? Missä kysytään? Kuinka kysytään? Näihin kysymyksiin yritimme saada mahdollisimman hyviä vastauksia yhteistyössä Iisalmen kaupungin nuorisovastaavien kanssa. Mietittäessä sopivaa tilannetta kartoittaa nuorten mielipiteitä päädyttiin Vaikuttajaverstas-hankkeen Yötön yö-tapahtumaan, jossa olikin läsnä kohderyhmänuoria ympäri Ylä-Savo. Tapahtumaa varten päädyttiin laatimaan kyselylomake (Liite 1), jossa muutamalla oikein laaditulla kysymyksellä saataisiin kartoitettua nuorten nykyistä verkkopalveluiden käyttöä. Samaisella lomakkeella voitaisiin myös selvittää, millaisia toimintoja nuoret haluaisivat nähdä heille suunnatussa verkkopalvelussa. Kyselyn kysymyksissä käytettäviä sanamuotoja mietittiin erittäin tarkasti, jotta nuoret ymmärtäisivät kertoa vastauksissaan oleellisia ja asiallisia asioita.

Vaikuttajaverstas-hankkeen Yötön yö-tapahtuma järjestettiin 23–24.3.2007 Vieremän nuorisotalolla, jonka aikana kysely järjestettiin läsnä olleille nuorille. Kyselyn täyttämiseen meni nuorilta tapahtuman aikana noin 15 minuuttia, jonka jälkeen toiset 15 minuuttia käytettiin vielä vapaamuotoiseen keskusteluun, lisäideoitten toivossa. Keskustelun aikana ja lomakevastausten perusteella nuoret tuntuivat suhtautuvan Ylä-Savon nuorille suunnattuun verkkopalveluun varsin myönteisesti.

Yötön yö-tapahtuman jälkeen oli aika käydä kyselyn vastaukset läpi ja analysoida keskeinen aineisto. Jokainen täytetty kyselylomake käytiin läpi kysymys kerrallaan, kirjaten samalla ylös lueteltujen vastausten esiintymiskertoja. Esimerkiksi 16 nuorta ilmoitti käyttävänsä keskustelupalstoja kysyttäessä nuorilta tämänhetkisiä suosikkipalveluita nuorille suunnatuissa verkkopalveluissa. Vastaukset näyttivät tässä vaiheessa opinnäytetyötä hyvän suunnan sille, mitä palveluita ja toimintoja verkkopalvelu Ylä-Savon nuorille voisi sisältää. Nuorten vastauksia käytiin myös läpi Iisalmen kaupungin nuorisovastaavien kanssa, jolloin saatiin lisää ehdotuksia ja ideoita tätä listaa täyttämään. Yhteistyössä nuorisovastaavien kanssa hahmoteltiin myös paperille luonnos alustavasta verkkopalvelun etusivusta sekä navigointirakenteesta painikkeineen ja otsikoineen.

Opinnäytetyö oli nyt siirtymässä vähitellen puhtaasta suunnittelusta toiminnalliseen osaansa. Verkkopalvelulla oli paperilla alustava rakenne ja sisältö, muttei vielä julkaisualustaa jolla sen toteuttaa. Pienen tutkimisen jälkeen selvisi, että julkaisualustaksi sopivia sisällönhallintatyökaluja oli valtavasti, mutta osa niistä oli ilman kunnollista ohjeistusta ja/tai maksullisia. Yksi sisällönhallintaohjelma tuntui soveltuvan tähän opinnäytetyöhön ominaisuuksiltaan muita paremmin – Ilmaiseen lähdekoodiin perustuva Joomla! oli monipuolinen mutta myös helppo oppia laajan käyttäjäyhteisön laatimien ohjeiden ansiosta. Olennainen osa Joomla!:n kanssa työskentelyä oli asentaa se paikalliseen kohteeseen, vaikka itse hallinnointi tapahtuikin Internet-selaimen kautta. Ideana oli kuitenkin saada opinnäytetyöprojekti kulkemaan mukana, joten muistitikun ostaminen oli välttämätöntä. Joomla! asentui Internetistä löytyneitä ohjeita noudattamalla nopeasti muistitikulle, jonka jälkeen projekti kulki kätevästi mukana koneelta koneelle.

Joomla! Sisällönhallintaohjelman kaikkia ominaisuuksia olisi ollut kaikessa laajuudessaan mahdotonta keritä tutkimaan ja opettelemaan opinnäytetyön asettaman ajan puitteissa. Tästä syystä oli tärkeää listata paperille kaikki ne Joomla!:n toiminnot, joita arvelisi opinnäytetyön aikana tarvitsevana, ja keskittyä opettelemaan niiden toimintaa. Joomla!:n käyttöönottoon liittyvää kirjallisuutta ei ole painettu suuria määriä tämän opinnäytetyön toteutusvaiheen aikana; Tämän opinnäytetyöprosessin aikana käytössä oli vain yksi painettu Joomla!:n käyttöopas. Joomla!:n toimintojen opettelu perustuikin jossain määrin ”yritys ja erehdys” – tyyppiseen kokeiluun, jossa ensin verkkopalveluun

lisättiin hallinnointiliittymässä jokin tietty toiminto ja katsottiin, miltä se näytti julkisessa liittymässä käytännössä. Tämän jälkeen samaisen toiminnon asetuksia muutettiin ja katsottiin uudelleen, mitä vaikutusta muutoksella oli julkiseen liittymään. Kaikki opin- näytetyön kannalta olennaiset toiminnot käytiin tällä periaatteella läpi, ennen kuin varsinainen esimerkkinä luotu sisältö viimein lisättiin verkkopalvelusivustolle.

Esimerkki, tai pikemminkin näytesisältöön lukeutui muun muassa keskustelualue, esitelyitä paikallisista bändeistä, etusivulla näkyviä tekaistuja uutisia ja Ylä-Savon alueen nuorisovastaavien yhteystietoja. Nämä lisättiin sivustolle, jottei muutoin toimiva verkkopalvelukokonaisuus olisi toimeksiantajalle luovutettaessa tyhjää täynnä. Verkkopalvelun logoa lukuun ottamatta visuaalinen ulkoasu otettiin suoraan Joomla!:n mallipohjista, koska oman mallipohjan toteutus alusta loppuun olisi vaatinut valtavan määrän sekä graafista että ohjelmointiopetteluja. Verkkopalvelun logo suunniteltiin kuvankäsittelyohjelmalla itse, ja tässä vaiheessa verkkopalvelulle annettiin viimein myös nimi Iinetti.

Verkkopalvelun ollessa muutoin valmiina luovutettavaksi toimeksiantajalle, suoritettiin sivustolle vielä viimeinen laatutarkastus. Tämä tarkoitti sitä, että sivustolle luotu esimerkkisisältö käytiin läpi kirjoitusvirheiden varalta ja painikkeiden toimivuus testattiin. Kaiken ollessa kunnossa Iinetti, verkkopalvelu Ylä-Savon nuorille luovutettiin muistitikulla Iisalmen kaupungin nuorisovastaavien käyttöön.

6.5 Resurssien käyttö

Koska opinnäytetyönä toteutettava verkkopalvelu Ylä-Savon nuorille toteutettiin lähinnä tutkimusten, haastattelujen ja Savonia-ammattikorkeakoululla käytössä olevien ohjelmien avulla, säästyttiin opinnäytetyön toteutuksen aikana lisenssikustannuksilta. Myös käytettävä sisällönhallintatyökalu Joomla! ja kaikki sen käyttöönottoon vaadittavat ohjelmakomponentit olivat ilmaisia. Opinnäytetyö toteutettiin Savonia-ammattikorkeakoulun tiloissa sekä kotioloissa.

6.6 Arviointisuunnitelma, mittarit

Valmiin opinnäytetyön arvioi toimeksiantajan puolelta Iisalmen kaupungin nuorisopuolen työntekijä. Opinnäytetyön onnistumisen mittari on se, kuinka hyvin nuorten Internet-käyttäytymistä on kartoitettu sekä kuinka hyvin tätä tietoa on käytetty nuorille suunnatun verkkopalvelun toteuttamisessa. Onnistumisen edellytyksenä on myös visuaalisesti ja sisällöllisesti laadukas, vaatimukset täyttävä sekä toimiva verkkopalvelupohja. Verkkopalvelulla täytyy olla jokaisella sivulla toimivaa mallisisältöä, ja navigoinnin on toimittava oikein sivulta sivulle.

7 TULOKSET/TUOTOS

7.1 Haastattelujen tulokset

Alla olevat vastaustulokset ovat Iisalmen kaupungin nuorisotyön 23 – 24.3.2007 järjestämässä yötön yö tapahtumassa pidetyssä haastattelussa kerättyjä (liite 1). Tapahtumassa oli mukana 32 nuorta, joista neljä oli Iisalimesta, kolmetoista Kiuruvedeltä, kahdeksan Sonkajärveltä ja seitsemän Vieremältä. Kyselyyn vastasi 29 nuorta, joiden lisäksi kolme nuorta palautti tyhjän vastauslomakkeen. Kyselyn tuloksista on jätetty pois moraalisesti arveluttavat ja hyvän maun vastaiset vastaustulokset.

TAULUKKO 1. Kyselyyn vastanneiden nuorten käyttämät internet-palvelut.

1.	kuvagalleriat 19	8.	sanakirjat 2
2.	keskustelupalsta 16	9.	säätiedot 2
3.	selainpelit 8	10.	videogalleriat 2
4.	hakukoneet 6	11.	uutiset 1
5.	tietosanakirjat 5	12.	verkkokaupat 1
6.	sähköpostipalvelut 3	13.	verkkopankit 1
7.	tabulatuurisivustot 2		

TAULUKKO 2. Kyselyyn vastanneiden nuorten toivomat ominaisuudet Ylä-Savon nuorille suunnatun verkkopalvelun sisällöksi.

1.	tapahtumakalenteri 17	9.	hakukone 1
2.	keskustelupalsta 15	10.	kotisivutilaa 1
3.	kuvagalleria 9	11.	linkkejä 1
4.	harrastusmahdollisuustietoa 4	12.	muotitietoa 1
5.	kesätyöpaikkatietoa 3	13.	nettiradio 1
6.	gallupeja 2	14.	sanakirja 1
7.	kilpailuja 2	15.	uutisia 1
8.	yhteystietoja 2	16.	

7.2 Verkkopalvelu

iinetti

Main Menu

- Etusivu
- Ajankohtaista
- Tapahtumat
- Keskustelu
- Bändikilpailu
- Nuorisotilat & Yhteystiedot
- Esittelyt
- Kysy meiltä!

Etusivu

Tervetuloa IINETTI:in!

IINETTI on Iläsalmen kaupungin toimeksiantamana toteutettu verkkopalvelu Ylä-Savon nuorille. IINETTI:n tarkoituksena on toimia tapahtumakalenterina ja ilmoitustauluna kaikelle nuoria kiinnostavalle asialle, mitä Ylä-Savosta ikinä löytyykään.

Sivustolta löydät niin esittelyjä paikallisista bändeistä ja seuroista, kuin myös yhteystietoja nuorisotyöntekijöille eri puolilla Ylä-Savoa. Pyrimme päivittämään tietoja niin usein kuin mahdollista.

Turvallista surfailua!

Viimeksi päivitetty (26.03.2009 07:59)

Ajankohtaista

- Tulevista tapahtumista...
- Sivut päivitetty
- Stop the press!
- Uusi sivusto :)
- Tärkeä tiedote!

Tapahtumat

- 28.3.2009 Anna Abreupielaveden liikuntahallilla
- 5.6.2009 Pete Parkkonen Iläsalmen jäähallilla

Gallup

Mitä kuuluu?

Hyvää

Erittäin hyvää!

Vielä parempaa! :)

KUVIO 2. Iinetti – verkkopalvelun etusivu

Verkkopalvelulla (kuvio 2) on yhteensä kahdeksan pääsivua: ”Etusivu”, ”Ajankohtaista”, ”Tapahtumat”, ”Bändikilpailu”, ”Nuorisotilat & yhteystiedot”, ”Esittelyt”, ”Kysy meiltä” sekä ”Keskustelu”. Etusivu sisältää paljon tietoa, mukaan lukien uusimmat lisätyt tapahtumat, ajankohtaisia tiedotteita, mielipidekyselyn sekä esittelyn ajankohtaisesta nuorisoa kiinnostavasta paikallisesta aktiviteetista tai esimerkiksi yhtyeestä. Ajankohtaista – sivu listaa etusivua laajemman valikoiman ajankohtaisia tiedotteita. Tapahtumat – sivu listaa kokonaisen luettelon tulevista ja menneistä verkkopalvelussa ilmoitetuista tapahtumista. Bändikilpailut – sivu sisältää tietoa paikallisista ajankohtaisista bändikilpailuista. Bändikilpailu – painikkeen ja sivun voi piilottaa, jos bändikilpailuja ei järjestetä pitkään aikaan. Nuorisotilat & yhteystiedot – sivu sisältää Ylä-Savon alueen nuorisovastaavien yhteystietoja sekä nuorisotilojen aukioloaikoja. Esittelyt – sivu sisältää laajemman listan nuorisoa kiinnostavista paikallisista aktiviteeteista ja yhtyeistä. Kysy meiltä – sivu on yhteydenottolomake, jonka kautta voi lähettää sähköpostia Ylä-Savon

alueen nuorisovastaaville heidän sähköposteihinsa. Keskustelu – sivu sisältää nimensä mukaisesti keskustelupalstan. Edellä mainittujen sivujen välillä navigoidaan vasemmasta reunasta löytyvän päävalikon avulla. Jokaiselle sivulle on luotu keksittyä esimerkkisisältöä malliksi toimeksiantajalle. Verkkopalvelussa on hyödynnetty internetistä löytyviä ilmaisia laajennuksia, joiden avulla muun muassa keskustelupalsta on saatu toteutettua. Lopullinen versio Ylä-Savon nuorille suunnatusta verkkopalvelusta luovutettiin toimeksiantajalle muistitikulla.

8 POHDINTA

Tradenomitutkinnon edellyttämä opinnäytetyö paljastui valtavaksi henkilökohtaiseksi haasteeksi. Kun opinnäytetyön suunnittelu alkoi, tietoa ja ideoita pulpahteli valtavalla syötöllä ja koko opinnäytetyön kohtalo alkoi arveluttaa. Tavoitteena ollut alkuperäinen valtavan tuntuinen verkkopalvelukokonaisuus vaikutti lähes mahdottomalta toteuttaa sellaisenaan. Onneksi itse opinnäytetyöprosessin aikana vastaan tulleet tehtävät ja haasteet lopulta muotoutuivat realistisiksi ja tavoiteltavissa oleviksi. Esimerkiksi nuorten haastattelujen piti aluksi tapahtua monessa osassa ympäri Ylä-Savo, mutta lopulta haastattelu päästiin toteuttamaan yhdessä tapahtumassa, jossa oli koolla näitä samoja nuoria Ylä-Savon alueelta. Tutkimustulosten luotettavuuteen liittyen on syytä huomioi-da, että eri paikkakunnilta vastanneiden määrä on vaihteleva.

Konkreettinen ero alkuperäisen suunnitelman ja lopullisen tuotoksen välillä syntyi, kun selvisi, ettei Ylä-Savon nuorille suunnattu verkkopalvelu enää ollutkaan ajankohtainen. Tässä vaiheessa opinnäytetyöprosessia sovittiinkin toimeksiantajan kanssa, että verkkopalvelu luovutettaisiin heille muistitikulla; Iisalmen nuorisotyöntekijät käyttäisivät sitten malliksi tehtyä verkkopalvelua haluamallaan tavalla. Opinnäytetyöprosessista jäi siis pois lopullinen verkkopalvelun siirtäminen Iisalmen kaupungin palvelimelle.

Teknisellä puolella suunnitelmat toteutuivat lopullisessa verkkopalvelussa melko hyvin; Etusivulla oli paljon kiinnostavaa tietoa, joka houkuttelee selaamaan läpi myös muita sivuja. Kaikkea ei kuitenkaan saatu toteutettua verkkopalveluun alun perin suunnitellulla tavalla; Etusivulle tarkoitettu kalenterinäkyvä tapahtumia korostavine päivämääri-neen ei suostunut toimimaan kunnolla. Keskustelupalstoja lukemalla selvisi että monella muullakin Joomla!:n käyttäjällä oli samankaltaisia ongelmia, ja ainut ratkaisu olisi ollut uudemman Joomla! – version vaihtaminen vanhempaan.

Ehkä jopa henkilökohtaisesti eniten harmittanut ero suunnitelman ja lopullisen verkkopalvelun välillä oli visuaalinen ulkoasu ja objektien asettelu. Alkuperäinen tarkoitus oli luoda verkkopalvelun grafiikka ja visuaalinen ilme kokonaan itse, jokaista yksityiskohtaa myöten. Lopulta kuitenkin selvisi, että Joomla!:n kanssa työskennellessä tämä olisi edellyttänyt ehkä jopa kuukausien opettelua ja ohjelmointia. Tästä syystä lopullisessa verkkopalvelussa onkin käytetty valmista Joomla!:n asettelu- ja väripohjaa, johon en ollut täysin tyytyväinen. Verkkopalvelun yläosassa näkyvä Iinetti – logo oli onneksi helposti toteutettavissa.

Johtopäätöksenä voisikin todeta, että verkkopalvelun suunnittelu ja toteutus alusta loppuun on iso projekti, jonka yllättävät muutokset ovat enemmän sääntö kuin poikkeus. Riskit kannattaa siis kartoittaa hyvin ennen toteutusvaiheeseen etenemistä ja varasuunnitelmien laatiminen ei ole pahitteeksi. Tämän opinnäytetyön kehittämishaasteena olisi visuaalisen ilmeen rakentaminen alusta asti itse. Tällä tavalla saataisiin aikaiseksi yksilöllisen näköinen verkkopalvelu, jossa ei ole jouduttu turvautumaan visuaalisiin kompromisseihin tietotaidon puutteen vuoksi.

9 LÄHTEET

Eskola, J. & Suoranta, J. 1999. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus.

Graf, H. 2008. Building Websites with Joomla! 1.5. Birmingham: Packt Publishing Ltd.

Heinisuo, R. 2003. PHP ja MySQL: Tietokantapohjaiset verkkopalvelut. Helsinki: Talentum.

Metsämäki, M. 2000. Verkkopalvelun suunnittelu. Helsinki: Edita.

Parkkinen, J. 2002. Hyvään verkkopalveluun! Tampere: Tammi.

Veen, J. 2002. Inside Web Design. Jyväskylä: Edita.

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

Content Management System. 2006. Klaus Svarre. [Viitattu: 7.5.2008]. Saatavissa: http://searchsoa.techtarget.com/sDefinition/0,,sid26_gci508916,00.html

Install XAMPP for easy, integrated development. 2004. Nils-Erik Frantzell. [Viitattu: 19.5.2008] Saatavissa: <http://www.ibm.com/developerworks/linux/library/l-xampp/>

Jokelan koulusurmat herättivät suurta huomiota maailman mediassa. 2007. Ulkoasiainministeriö. [Viitattu: 16.12.2008] Saatavissa: <http://formin.finland.fi/public/?contentid=104322&contentlan=1&culture=fi-FI>

Joomla! Sanasto. 2008. Joomlaportal.fi. [Viitattu: 17.7.2008] Saatavissa: <http://www.joomlaportal.fi/content/view/453/44/>

Mainostus IRC-galleriassa. 2007. Dynamoid. [Viitattu: 10.5.2007]. Saatavissa: <http://www.dynamoid.com/mainostus/>

Nettinappi. 2008. Nettinappi. [Viitattu: 18.12.2008] Saatavissa: <http://www.nettinappi.fi/index.html>

Nuorisotiedotus. 2007. Nettinappi. [Viitattu: 22.5.2007]. Saatavissa: <http://www.nettinappi.fi/nuorisotiedotus/index.html>

Nuorisotiedotuspisteet Suomessa. 2008. Nettinappi. [Viitattu: 18.12.2008] Saatavissa: http://www.nettinappi.fi/nuorisotiedotus/nuorisotiedotuspisteet_suomessa/etela_savo.html

Open source vs. commercial CMS. 2004. Jörg Dennis Krüger. [Viitattu 1.4.2009] Saatavissa: http://www.contentmanager.net/magazine/article_257_open_source_commercial_cms.html

Paatero: Poliisi tarkkailee nyt ihan kaikkea netissä. 2008. Uusi Suomi. [Viitattu: 16.12.2008] Saatavissa: <http://www.uusisuomi.fi/kotimaa/36000-poliisi-tarkkailee-nyt-ihan-k kaikkea-netissa>

Sonkanetti. 2007. Rutakon raitti. [Viitattu: 5.5.2007]. Saatavissa: <http://www.rutakonraitti.net/keskustelupalsta/>

Tietotekniikan termitalkoot. 2007. Sanastokeskus TSK. [Viitattu: 25.5.2007]. Saatavissa: <http://www.tsk.fi/termitalkoot/index.html>

Viisaasti verkossa Tukioppilastoiminnan koulutusmateriaali. 2006. Mannerheimin lastensuojeluliitto. [Viitattu: 10.5.2007]. Saatavissa: <http://mll-fi-bin.directo.fi/@Bin/a6967d660e498d008b73a1b21a90d7e9/1197397166/application/pdf/1671940/Viisaasti%20verkossa%20-koulutusmat.%20tukioppilaille.pdf>

Ylä-Savon kyläportti. 2007. Ylä-Savo. [Viitattu: 5.5.2007]. Saatavissa: <http://www.yla-savo.fi/?deptid=19040>

LIITTEET

LIITE 1

TUTKIMUSKYSELY YLÄ-SAVON NUORILLE

Kysymys 1.

Mitä toimintoja, ominaisuuksia tai palveluja (esim. keskustelupalsta, sivulla pelattavat pelit, jne.) käytät mieluiten nykyisillä käyttämilläsi nuorille suunnatulla verkkosivustolla, nuorille suunnatussa verkkosivuportalissa tai vastaavassa?

Kysymys 2.

Mitä toimintoja, ominaisuuksia, yksityiskohtia tai tietoa haluaisit nähdä oman alueesi nuorille suunnatussa verkkosivuportalissa?

Kysymys 3.

Millaisia ajatuksia sinussa herättää oman alueesi nuorille suunnattu verkkosivuportaali?